

za pošti prejem:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
šetri » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnštvu prejem:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
šetri » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dar, izvzemši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 129.

V Ljubljani, v torek, 9. junija 1903

Letnik XXXI.

Italijanski mozaiki.

Iz Ferrare.

Kako različno je razdeljena po Italiji omika, kažejo sledeče številke zadnjega ljudskega štetja. Med sto prebivavci, starimi nad šest let, je znalo brati v provincijah Turin 87, Como 85, Novara 83, Bergamo 82, Milan 81. Južna Italija pa je silno zaostala. V provincijah Cosenza in Calabrija je znalo brati med sto le 21, v Potenzi in Girgenti 25.

Razdružnost zakona, predlagana od vlade italijanskega zbornici, je torej v komisiji, ki se je imela baviti s tem vprašanjem, propadla. Komisija je imela lepo ime »per l'ordinamento della famiglia«. G.g. framasoni torej mislijo, da cerkev zakona ni prav uredila, in ga morajo oni preurediti. Z velikim hruštem je nastopila agitacija za razdružnost zakonske zveze. Zdaj pa morajo liberalci priznati, da so naredili veliko neumnost, katera je njihove vrste oslabilila in prisilila cele njihove čete, da so se začele umikati. Katoličani so dobro porabili od liberalcev jim podano orožje, in udarec, namenjen cerkvi, je priletel vladi na glavo. V komisiji je bil poročevalec Salandra, kateri je najprej razodel, da njemu nič ne imponira cerkvena postava, ki določa nerazdružnost zakonske zveze, ampak njemu so merodajni moralni, socialni in plemenski oziri. Kazal je na Francijo, v kateri izkušnja kaže, da se z dovolitvijo popolne razrušitve zakonske zveze prešestva niso omejila, ampak so grozno narasla. Italijani bi le oslabilili svoj rod, ako bi sledili Francozom po tej poti. Slednjič je pa priznal, in to je menda najbolj vplivalo nanj, da se veliko ljudsko gibanje proti vladni predlogi tudi ne sme zaničevati, kajti v zbornici leže protesti z milijoni podpisov iz cele države. Stvar pride še v zbornici na vrsto.

Italijanska mornarica je dvignila mnogo hrupa, in kot se kaže, ne brez vzroka. Socialist Ferr i je namreč mornariškemu ministru Bettolo očital, da se za mornarico izdajajo neopravičene svote in da zlasti delavnici v Ternih naklanja Bettolo neprimerne dobičke.

Izrazi, kakor »divoratori di milioni« (požeruhi milijonov) so leteli po zbornici. Minister Bettolo je seveda z vso ogorčenostjo zavračal taka očitanja in vse liberalno in vladno časopisje je obsulo socialiste z »obrekovalci« itd. A stvar menda vendar ni tako prazna. Prej niso velike kovačnice v Ternih, osnovane na delnice, nesle nič dobička. Komaj je postal delničar Bettolo mornariški minister, so poskočile delnice in lastniki si dele mastne dobičke. Zdaj so začeli tudi zmernejši listi pisati, naj se uvede preiskava. Bettolo se krčevito brani, češ to se pravi njemu izrekati nezaupnico. A če ima lahko vest, potem se naj bi veselil preiskave, ki ga opraviči.

Na kak način se prirejajo v Italiji dijaške demonstracije, vam pojasni sledeči zgled! Bilo je v Rimu. Profesorji so že začeli predavanja pred maloštevilnimi poslušavci, kajti večina dijaštva je bila na dvorišču, kjer je sklenila, da se danes demonstrira proti Avstriji. Profesor mednarodnega prava Pierantoni pride; ko ga dijaki zagledajo, ga pozovejo, naj jim govori o krivicah, ki jih trpe neodrešeni Italijani. Profesor takoj izpusti med klici »Evviva Trento e Trieste!« govor proti Avstriji. G.g. dijaki so šli pa zdaj nad druge predavajoče profesorje v šolske sobe, kjer so naznanili profesorjem, da se danes demonstrira in da mo-

rajo profesorji pomagati. In profesorji so ubogali! Prof. Chimenti, kateri je ravno predaval o konstitucionalnem pravu, pretrga predavanje in začne političen govor. Prof. Berrelotti, ki je razlagal ravno zgodovino filozofije, takoj vtakne skripta v žep in začne zabavljati dez avstrijske razmere itd. Dijaki nato gredo v sprevodu po mestu in hočejo demonstrirati pred palačo Venezia, kjer prebiva avstrijski poslanik pri Vatikanu. Tu so vpili: Abbasso l' Austria! in le obo-rožena sila jih je zadržala, da niso vdrli v palačo. Tako idiličnih univerz še nimamo v Avstriji.

* * *

Vicenza.

Zanimiv političen dogodek razburja zdaj vse italijansko časopisje. Bavili so se z njim vsi listi od rimske »Tribune« do zadnjega lokalnega lističa. In razburjenje je zanimivo, kajti tiče se framasonstva, katero je zdaj silno občutljivo.

Bile so volitve za rimski državni zbor v Vicenzi. To mesto je zastopal doslej nevem kateri prostozidar. Čim bolj se pa razvija katoliško gibanje in čim bolj jemlje liberalcem tla pod nogami socialni demokratje in republikanci, tembolj se je tudi framasonski kandidat Teso začel bati za svoj mandat. Katoličani se sicer ne udeležujejo volitev v parlament, katere se tu imenujejo »politične volitve«, pač pa volitev v pokrajinske in občinske zastope, kjer imajo že precejšnjo moč. Vendar je pa vpliv katoliške organizacije že tolik, da mora z njim računati tudi vsak »politični« kandidat. Pač pa so socialni demokratje postavili kandidata inženirja Piccolija. Tesi je izkušal prirediti nekaj političnih shodov, a so mu jih socialisti vse razbili.

Kaj storiti? Teso je videl, da socialna demokratija ne gre več za framasoni. Soci-alistična »La Verona del popolo« je objavila izjavo socialnih demokratov, kateri so izstopili iz lože, ker so uvideli, da se framasonstvo poteguje pač za liberalno buržoazijo, ne pa za ljudstvo. Vse predloge, ki so jih stavili socialni demokratje v »Velikem Orientu« je liberalna večina zavrgla. Framasonstvo hoče imeti v rokah državni aparat; za pre-prosto ljudstvo mu ni mar.

Teso si je izkušal pomagati. V volilnem programu izjavlja: 1. Da je zoper vladno predlogo, katera hoče odpraviti nerazdružnost zakonske zveze. 2. Da obsoja vse skrivne sekte, katere rujejo na skrivnem in se boje dnevnih luči.

Framazonstvo je zatulilo od jeze. Teso je postal »klerikalec!« Ta glas je zagrmel in takoj se je sešel framasonski volilni odbor v Rimu, kateremu načeluje general Menotti Garibaldi. Ta je izjavil, da je Teso odpadel in da ga framasonstvo več ne šteje med svoje. Volilci se pozivljajo, da ga ne volijo. Prišlo je do volitev, katere so bile silno burne, ker so socialni demokratje upali, da zmagojo. Izid je bil presenetljiv: Teso 1275 glasov, in Piccoli — tudi 1275 glasov; neki tretji tudi »demokratični« kandidat je dobil 800 glasov.

Treba je bilo torej ožje volitve, katera je bila jako značilna za prakso italijanske vlade! — razpisana na binkoštno nedeljo, cel teden je bilo časa za borbo.

Framasoni so delali na vse pretege. Objavili so članke, v katerih trdijo, da je Teso neumnež prve vrste, človek, ki nima toliko v glavi, da bi bil iz lastne moči kdaj kaj postal. A framasonstvo mu je ustvarilo eksistenco. Vkljub svoji nezmožnosti je v državni službi imel izredno hitro kariero; preskočil je mnogo zmožnejših kolegov, edino zato, ker se je delal vnetega framasonskega agitatorja. In zdaj se vidi, da je vse to bila le laž. Proč s takim človekom!

Katoliški listi so takoj pograbili te izjave. Tako torej! Nezmožnega človeka so potisnili naprej v državni službi, ker je to zahtevala loža! Kaka naprava je to! Tako gospodari framasonstvo z nesrečno Italijo! Korupcija se je zaredila v vseh panogah

javne uprave, ker imajo skrivne sekte državo v oblasti.

Liberalni listi so bili prepadeni. Milanski »Il Secolo« je pa priobčil uvoden članek, v katerem pravi: Slučaj Tesi je žalostno znamenje, ker — takih Tesov je vsak dan več. Bodimo odkritosrčni! pravi ta liberalni list Tisti časi, ko smo zmagovali le z liberalnim framasonstvom, se nagibljejo h koncu. Vlada je zvezana z ložo, in — vlada ni priljubljena. Ljudstvo vedno bolj uvideva hibe v državni upravi, in zato tudi najzvestejši framasoni, ako stopijo na politično arena, ne izhajajo več s starim programom. Boj zoper zakonsko ustanovo, katere se drži cerkev in z njo tudi ljudstvo, je še bolj omajal ugled framasonstva. »Il teseggiare« je postala bolezen naših politkov.

Vicenza je, kakor skoro vsa zgornje-italska mesta, pri framasonih na glasu kot »klerikalna«. Politični boj se je torej takoj izprevrgel v verski boj. Framasoni so izobesili zopet svoje rdeče sukno, da razjarijo liberalne purane: »Klerikalizem zmaga s Tesom! Boj klerikalizmu Proti temu je bil bojni klic: »Loža se hoče vsega polastiti! Protikršćanske sile hočejo zatreti vero naših očetov!«

In kaj je storila vlada? Vlada z vsemi svojimi organi se je postavila na socialno-demokratsko stran. Vsi vladni organi so agitirali za istega Piccolija, ki je v svojem programu imenoval zasebno last tatvino in zagovarja komunistično republiko!

Framasoni, vlada in socialna demokratija so se hipoma združili in spriznali med seboj in marširali proti »klerikalizmu«.

In izid volitev? Socialni demokrat je dobil vkljub vsemu pritisku pri ožjih volitvah le 1471 glasov, »uskok« Teso pa 2102.

Framasonstvo je torej v tem boju podleglo vkljub temu, da katoliška stranka ni nastopila in se duhovščina vsaj direktno ni udeležila volilne borbe.

Iz tega se pa tudi vidi, kaj se bo v Italiji dalo storiti, ako se izpremenje sedanje politične razmere toliko, da bo cerkev mogla direktno nastopiti. Tega se boji vlada z ložo vred in zato jej je dober tudi komunističen republikanec, samo da more z njim nastopiti pred ljudstvom.

Poslanec dr. Eppinger o potrebi češko-nemške sprave.

Na nekem volivskem shodu minulo soboto je nemški poslanec dr. Eppinger obširno govoril o sedanjem političnem položaju v Avstriji ter o avstro-ogrski pogodbi, potem pa prešel na razmerje med Čehi in Nemci. Glede sporazumljenja s Čehi je izjavil govornik, da do sprave mora priti, ker se sicer v državo ne povrne mir. Poslančeva izjavljanja so bila sprejeta z velikim navdušenjem in soglasno je bila sprejeta resolucija, s katero se mu izraža zaupanje, obenem pa prepričanje, da je sprava med obema narodoma nesamo politična, marveč tudi gospodarska potreba. Dostavlja se pa v resoluciji, da se mora doseči sprava edino le poto m administrativne delitve, ter izjavlja proti »uplavljenju nemškega ozemlja s češkimi uradniki« — Iz tega torej sledi, da tudi Nemci resno žele končne sprave s češkimi sodeželani, a voditelj tega naroda stavijo v te svrhe take zahteve, ki jim Čehi nikakor ne morejo pritrlditi. Dokler pa trajajo taki odnošaji, ni misliti na trajno resno spravo na Češkem.

Vojni minister o vojni predlogi.

Sedaj se je tudi vojnemu ministru Pit-reichu zdelo potrebno stopiti v javnost z nekaterimi pojasnili in odgovoriti na posamezne trditve ogrskih opozicionalcev. Vojni minister kategorično izjavlja, da v skupni armadi ni nikakega nasprotstva proti Ogrski. Armada je ljudska. Nasprotno pa tudi ni res, da bi bili Ogrji proti armadi. Ta trditev se seve ne vjema povsem z dogodki na Ogrskem. Značilno pa je, kar odgovarja minister na zahtevo madjarskih opozionalcev, naj bodo namreč na Ogrskem nameščeni le ogrski

častniki. Minister pravi, da tej zahtevi ni mogoče ustreči iz tega enostavnega razloga, ker znatno primanjkuje ogrskih častnikov. K sklepu pravi minister, da je povikanje kontingenta vojaških novincev neobhodno potrebno iz razlogov sedanjega splošnega evropskega položaja. — Ta ministrova, na adresu opozicije v Budimpešti namenjena izvajanja pa niso imela doslej še nikakega vidnega vspeha.

Sodrug kapitalisti.

Zvezno glasilo tiskarjev v Nemčiji poroča v zadnji številki o obnem zboru tiskarne soc. dem. »Vorwärts« v Berlinu. Iz tega poročila posnemlje imenovani list naslednje: Dalje časa se je pečal shod z razmerami v Singerjevi tiskarni. Pokazalo se je, da ondi vladajo razmere, kakršnih ne najdemo niti v meščanskih podjetjih in kakoršne moremo tem manj mirno gledati, ker je podjetje osnovano ponajveč z našim denarjem. Sicer nimamo ničesar proti podjetju samemu, želimo mu najboljši prospek zahtevamo pa, da se odstrani veliko nasprotje mej teorijo in prakso, da se odstranijo zlorabe, ki jih kritikujemo na drugih. Res lepe delavske razmere morajo vladati v tem, z delavskimi žulji osnovanem podjetju, s katerega dohodki se sedaj maste židovski voditelji, ako mora celo soc. dem. častnik pisati o njih tako uničevalno kritiko.

Srbsko prestolonasledstvo.

Budimpeštanski poročevalec dunajske »Zett« je govoril te dni z nekim srbskim državnikom, ki je baje dobro poučen z razmerami na belgradskem dvoru. Ta mu je mej drugim povedal, da bo v kratkem definitivno rešeno srbsko prestolonasledniško vprašanje. O tej zadevi mu je razodel sledeče: Skupščina bo že v bližnjem zasedanju rešila to vprašanje. Kralj se je odločil, da tekom dveh let reši to pereče vprašanje. Ta rok bo sedaj potekel. Tudi ruska vlada je že naznanila, da ne bo povzročala nikakih zaprek, če se doseže popolno sporazumljenje mej kraljem in narodom. Bolj ugodne prilike, kot je sedanja, kralj sploh ne more imeti, da po svoji želji reši vprašanje. Vesti o ločitvi kralja od kraljice Drage pa označuje srbski državnik kot popolno iztrte zvite. Ravno sedaj se pripravljajo koraki, da bo kralj Aleksander z Drago sprejet pri avstrijskem cesarju.

Politiški škandal v Italiji.

Na uvodno mesto poročamo danes o umazani »afერი«, v katero je zapleten italijanski mornariški minister Bettolo. Njegov svak je namreč, tako poroča vkljub raznim dementijem opetovano »Corriere Mercantile«, z vednostjo ministrovo organiziral trust za oklopne plošče priladiah v prilog tovarni za jeklo v Ternih ter prejel za to posredovanje malo provizijo v znesku poldrugi milijon lir. Minister izjavlja v »Giornale d'Italia«, da ne ve o vsej stvari prav ničesar in da ga neko po krivici napadel. Nasprotniki seve vkljub temu ne odnehajo in poslanec Franchetti je stavil predlog, naj se v mornariški upravi uvede najstrožja preiskava. Razprava o tem predlogu se vrši danes, toda nasprotniki bodo bržkone podlegli, ker je vlada sklenila predlog odkloniti in predlagati zaupnico. Vsekako je silno značilno, da se tako trdovratno ustavljajo vsaki preiskavi.

Iz brzojavk.

Razpust državnega zbora in nove volitve? Sicer dobro poučeni »Linzer Volksblatt« priobčuje vest, da bo vlada dne 26. t. m. razpustila državni zbor in razpisala nove volitve. — Avstrijska kvotna deputacija ima danes dopoludne sejo. Pečala se bo z renuncijem ogrske deputacije. — Gosposka zbornica zboruje jutri. Na dnevnem redu je nekaj manjših zakonskih osnov. — Nadškof dr. Koh n bo danes vsprejet pri papežu. Z njegovo zadevo se neki peča zbor treh kardinalov. — Gališki namestnik grof Potocki. »Gazeta Narodowa« javlja, da njegovo imenovanje objavi jutri du-

najaka »Wiener Ztg.«, dne 15 t. m. bo groj Potocki položil prisego v cesarjeve roke, naslednji dan ali pa 17. junija prevzame vladne posle. Naslednik za mesto deželnega maršala mu še ni imenovan. — Odklonjen sprejem Loubetov pri Vatikanu Predsedniku francoske republike so naznanili iz Vatikana, da ga povodom obiska v Rimu pri Kvirinalu sv. oče ne sprejme v audienci. — Francoska ekspedicijska prota Figuiu. Proti, iz zadnjega napada na alžirskega guvernerja znamenemu kraju Figuiu je pričelo francosko topništvo z operacijami.

Nadvojvoda Jožef Ferdinand v Novem mestu.

Iz Novega mesta 7. junija.
(Izvirni dopis.)

V sredo 3. junija pripeljal se je z dopoldanskim vlakom Njegova ces. visokost, nadvojvoda Jožef Ferdinand v Novomestu, da se vdeleži taktičnih vaj v novomeški okolici pod poveljstvom fml. pl. Chavanne. Dasi ravno ni bilo oficijelnega sprejema, so bile vendar le vse hiše v Novem mestu in v Kandiji v zastavah.

Nastanil se je g. nadvojvoda v prostiji. Ravno tam je stanoval s svojim adjutantom generalni major pl. Manussi, ki je bil tudi spremljal cesarja Maks v Mehiko in bil izgojitelj g. nadvojvode Jožefa Ferdinanda.

Vaje so se pričele ob pol 7. zjutraj in so trajale z malim prenehljajem za obed do pol 8. ali 8. ure zvečer.

G. nadvojvoda je jako ljubezniv in prijazen. Govori in vede se naravno, ne prisiljeno, a v kljub temu jako fino. Dober izgled za marsikoga. Intesira se za vse.

Novomesto in okolica sta visokemu gostu jako dopadla, le mostov žez Krko je g. nadvojvoda pogršel.

Kapiteljsko cerkev in kripto si je g. nadvojvoda natanko ogledal in se jako pohvalno izrazil o popravljani cerkvi. Hvalil je slikarje, posebno so pa dopadla visokemu gospodu slikana okna, o katerih se je izrazil, da so jako fino slikana.

V spremstvu mil. g. prošta dr. Eberta se je g. nadvojvoda tudi pripeljal v cesar Franc Jožefovo bolnišnico č. usmiljenih bratov v Kandijo. Gg. oo. prior in subprior sta Njegovo cesarsko visokost pri vratih sprejela. Pridružil se jima je v veliki dvorani bolnikov še sekundarij g. dr. Huba d. Natanko si je vse prostore ogledal in g. sekundarija vprašal za bolezni raznih bolnikov. Jako dopadla se mu je operacijska dvorana. Pri odhodu je gosp. nadvojvoda č. o. priorju obljubil, da kadar pride zopet v Novomesto, bo gotovo obiskal svoje ljube usmiljene brate.

Obedoval je z oficirji vred v hotelu »Schwarz«. A tudi g. Zuc, vulgo Stambur, je imel čast streči dvakrat visokemu gostu, ko so bili tam oficirji mimogrede vzeli predpužnek. Stambur je na to čast zdaj jako ponosen.

Dne 5. junija zvečer je imel g. nadvojvoda privederji okoli sebe: fml. pl. Chavanne, gm. pl. Manussi, polkovnika Vučetiča, vladnega svetnika Friedricha, mestnega župana pl. Sladoviča, dva adjutanta in hišnega gospodarja.

Veliko zanimivih episod je g. nadvojvoda pripovedoval pri tej priliki o svojem popotovanju v Orientu in po Egiptu. Prepričal se je vsak, da je g. nadvojvoda jako učen, govori tudi dobro arabski; tudi je dober opazovalec ljudi in krajev, verskih, narodnih, socijalnih in narodno gospodarskih razmer. G. nadvojvoda zares na svojem popotovanju študira.

V soboto popoldne je bil sprejet novomeški kapitelj. Jako ljubeznivo in prijazno je govoril g. nadvojvoda z vsakim članom kapitelja.

Blagovolil se je g. nadvojvoda tudi vpisati v spominsko knjigo meščanske garde, kjer so vpisani že: cesar, nadvojvodi Albrecht in Rainer in veliko generalov. Stori la sta tudi oba generala.

Ob 5:25 popoldne nas je g. nadvojvoda zapustil. Na kolodvoru so se še od g. nadvojvode poslovili: prošt dr. Eibert, vladni svetnik Friedrich in mestni župan pl. Sladovič. Zbranega je bilo veliko občinstva. Od vsakega teh gospodov se je visoki gospod še jedenkrat prav prijazno poslovil in podal roko.

Ko je vlak začel odhajati, je g. nadvojvoda, stoječ pri oknu svojega vagona, dokler se je vlak videl, mahal z roko v pozdrav. Dnevi so bili lepi in mi Novomeščani imamo prepričanje, da je naš visoki gost dobre vtise s seboj vzel.

»Sloga« v St. Petru pri Gorici shod radi dogodkov na Hrvaškem. Vkljub neprestanemu hudemu dežju udeležilo se je lepo število zborovalcev. Prvi govornik dr. Fr. Pavletić je v krasnem govoru slikal zvestobo hrvatskega naroda, ki je s svojo krvjo ščitil zapadno kulturo. Navsaj je vzroke, zakaj smo Slovenci opravičeni zanimati se za dogodke na Hrvaškem. Popisoval je vzroke, kako je prišlo tako daleč na Hrvaškem. Slikal je postopanje vlade napram narodu, ki mu krati vse naravne in zakonito zajamčene pravice. Končal je: Kakor je kmet v Podusedu rekel: Tu je hrvatsko srce, ustrelj, ako se upaš, poreče i hrvatski narod banu: Ustrelj v hrvatsko srce, ako upaš. In ako bode ban streljal, upamo, da hrvatsko ljudstvo ne podleže, marveč da s podvojeno močjo vstane. Med viharimi klici: Dol z banom, živeli Hrvatje, sprejeta je bila resolucija: »Goriški Slovenci zbrani v Šempetru na izrednem občnem zboru polit. društva »Sloga« dne 7. junija 1903 izjavljajo slovesno, da stoje složno na strani bratskega hrvatskega naroda v obupnem boju, ki ga isti bije za svoje pravice proti nasilju, ugovarjajo odločno proti temu, da bi avstrijska vlada ali skupna vlada podpirala to nasilje, in pričakujejo od merodajnih činiteljev, da se po takojšnji koreniti spremembi vladnega sistema na Hrvaškem zjamčijo Hrvatom v kraljevini pravice, ki jim gredo po naravnem pravu in obstoječih zakonih. Deželni poslanec Berbuč je utemeljeval resolucijo za slov. vseučilišče. Deželni poslanec Grča pa je govoril za slov. srednje šole in slovensko ljudsko šolo v Gorici. Četrta točka je odpadla, ker je bil poročevalec zadržan. Shod je zaključil dr. Gregorčič med burnimi klici: »Živeli Hrvati, proč z banom.«

O turnarski slavnosti se nam še poroča, da so turnarji v deželni gledališču razvili frankfurta-rico, dasi se jim jemenda od dež. odbora reklo, da tega ne smejo. Frankfurta-rico je na odru držal neki v »Zeichen der Macht« našemljeni možiček. Nemško dijaštvo se je seve udeležilo tudi »Frühshoppna«. Ko je padla avstrijska zastava, o kateri se vedno z večjo gotovostjo trdi, da so Nemci po njej hodili, kričali so Nemci na vrtu »Heil Germania« in zapeli »Die Wacht am Rhein«. Res radovedni smo, ako je deželna vlada, ki je sicer s svojimi detektivi drugod jako postrežljiva, imela primerno preskrbljeno tudi za take slučaje, da se namreč od deželne vlade stori vse, da avstrijskega čuta nihče ne žali, in če ga žali, da dotičnik potem čuti, da je v Avstriji. Da so ob teh dogodkih in ob petju »Die Wacht am Rhein« ostali navzoči uradniki in vojaški organi mirni, je res nekaj kričečega! In v tej kazini ima vojaštvo svojo društveno sobo! Mestno zastavo je strgal z droga komptoirist pri Zeschkotu Maks Klemenčič. Čudimo se, kako je mogla c. kr. deželna vlada sploh dovoliti razobešenje frankfurtskih zastav. Turnarji so vled tega menda tudi sklepali, da si smejo v Ljubljani vse dovoliti, in so se s frankfurtskimi trakovi sprehajali po Ljubljani in izzivali. Dočim se je to pustilo, so nekateri javni organi od par Slovencev zahtevali, da morajo raz prs odstraniti slovensko deželno trobojnico. To prepovedovanje deželnih barv naj si tisti javni organi kar iz glave izbijejo! Nemško časopisje sedaj upije kar se da in vendar bi se ne zgodilo nič, da se ni računalo od gotove strani na to, da Nemci pod oboroženo silo smejo izzivati, kakor hočejo. Nemci naj bi upoštevali, da so na slovenskih tleh, na katerih ne pustimo plapolati zastav s protiaustrijskimi tedencami, hodili naj bi po mestu kot gostje, ne pa se izzivajoče odeli v frankfurta-rico in v Ljubljani bi ostal mir. Po mnenju nemških časopisov bi morala oblast vse Slovence v nedeljo kar izgnati iz Ljubljane, da bi »Heilovci« tem ložje uganjali svoja vsenemška izzivanja. Nemški listi pravijo, da je deželna vlada turnarjem dovolila »volle Bewegungsfreiheit.« Kaj si pod tem mislijo, ni težko umeti. Ker pa dosedaj Nemci še niso gospodarji v deželi, se morajo pač tako gibati, da ne izzivajo; ker pa tega niso storili, so posledice sami zakrivali. Končno dostavljamo še, da je glavno besedo pri slavnostnem večeru v nedeljo zvečer imel profesor dr. Binder, ki je pozival

nemške stariše, naj skrbje za narodno vzgojo svoje mladine, kar jim bodi prva dolžnost. Izkušnjo za ženska ročna dela so napravile učiteljice gđne. Marija Cesar, Pelagija Cesar, Josipina Kraker, Matilda Moric in Marija Kavšek.

V Celju bodo 28 in 29 t. m. imeli »nemški« štajerski obrtniki svoj shod.

— Z Dunaja. Da je »Danica« nasprotne akademizmu dijaštvu trn v peti, to je znana stvar, in zato je bila tudi vedno napadana. Toda letos so jo g. kolegi iz liberalnega tabora še posebej vzeli na piko. To veselje jim radi privoščimo, ker njihovo pisarenje »Danica« nič ne škoduje, pač pa kaže pri vseh treznomiselnih dijakih v jasni luči prav oslovsko neumnost in nadutost nekaterih liberalnih puhloglavcev. Kot dokaz navajamo dobesedno, kako se pričinja najnovejši napad v »St. N.« na »Danico«. — »Lepo zaznamovani z znamenjem križa so — potomci one kače iz paradiža so —. Kakor bi poleg mene treščilo, tako sem se začudil, ko sem bral dopis »Danicarjev« pred par dnevi v »Slovenec«. Popolnoma nerazumljivo mi je bilo, kaj je naredilo iz tega prekratkega in preponižnega človeka naenkrat petelinčka, ki veselo poskeči na gnojišče »Slovenca« in tam prav korajžno zakikirika. Navadno se »Danicarja« na Dunaju spozna že po tem, da pozdravi — zavedajoč se svoje nevednosti — že od daleč naprednega dijaka. Če mu ta od zgoraj dol malo z glavo pokima, je Danicar že ves vesel, če se pa pripeti, da bi kaj z njim govoril ali ga kaj vprašal, no, potem je Danicar že v desetih nebesih in smehlja se na vse strani, kakor bi bil ves iz meda. Tako si je marsikdaj napredni dijak privoščil veselje, da je tega ali onega Danicarja malo potegnil in ga milostno (!) nagovoril ali mu vsaj vrnil pozdrav, in z zadovoljstvom smo jemali na znanje, kako so se Danicarji zavedali svoje nevednosti in ponižno hodili okrog naprednega dijaštva, katere jih je pa v zlic temu navadno preziralo. Zdaj pa se naenkrat ti ljudje upajo na dopise iz naših krogov odgovarjati, prav kakor bi bili enakopravni z nami. Ne vem, kake cilje so si postavili, ali toliko jim vendar povem, da bodo veliko bolje shajali, če se bodo še naprej ravnali po Kristusovi zapovedi: »Blagor krotkim in ponižnim, ker njih je nebeško kraljestvo.« Sicer jim pa garantiram, da se bodo še nešteto krat blamirali, kadar bodo prišli v dotiko z naprednim dijaštvom. Gospodje liberalci! Ako imate še kaj takih budalosti spravljenih v zakladnici svojih možganov, le ven z njimi! Skoda, ako bi toliko duhovitosti ostalo prikrice potomcem. Na drugi strani pa privoščite s tem Danicarjem nemalo veselje, ker se z Vašimi dopisi prav izvrstno zabavajo in kratkočasijo. Iz hvalečnosti bodo Danicarji napram Vam še veliko bolj ponižni, in morda jih s svojo modrostjo spravite celo tako daleč, da iz samega oboževanja Vaše veličastne duševne prepotence prestopijo v slavno »Savo« (po domače Gradaščico). Danicarji so tako krotki in pohlevni, da bi bili zaradi ljubega miru pripravljeni storiti Vam vsako uslugo, zlasti ker ste jim zagrozili, da jih bodete Vi sami (kako milostno!) ponižali, ako bi se predrznili kaj poviševati se. Kdo bi se pa tudi ne bal, ko mu sami gg. liberalni dijaki tako »kvedrasto« zapretili? Uboga »Danica«, kako žalostna usoda te čaka! Toda pustimo šalo! Dopisnik trdi dalje, da so se Danicarji blamirali pri zabavnem večeru društva »Zvezde«, ker niso hoteli plesati. To je resnica, ker je bilo to še v postnem času. Ali drugo, kar je zamolčano, je velikanska blamaža, katero so liberalni visokošolci doživeli prav ob tej priliki. Enega izmed njih, g. L. (ki študira notabene vedno ob klerikalnih podporah) je odbornik »Zvezde«, dr. S., zaradi surovega obnašanja prav pošteno izpovedal in slednjič zapodil iz dvorane. Drug liberalen dijak pa je bil zaradi takratnih žaljivih klicev proti Danicarjem obsojen pred sodnijo na 20 K, oziroma dva dni zapore. Kdo se je torej blamiral? Glede zveze z nemškimi katol. dijaškimi društvi ni »Danica« ničesar prikrivala — kakor trdi dopisnik, — ampak je v »Zori« opetovano označila svoje stališče, stališče popolne enakopravnosti v vsakem oziru. Ako bi se to načelo prekršilo, potem ve »Danica« sama, kaj ji je storiti in ne bode povpraševala za svet onih slovenskih visokošolcev, katerim je vzor dr. Anza Kveder in z njim odpadnik baron Schwegel (vide: celjska gimnazija, Jesenice, Tržič)! Slednjič trdi dopisnik, da je hrvatsko akad. društvo »Zvonimir« pretrgalo zvezo z »Danico« zaradi njenega obhajevanja s katoliškimi nemškimi društvi. Koliko je vredna ta trditev, kaže dejstvo, da so bili navzoči na zadnjem »Danicinem« občnem zboru trije zastopniki »Zvonimira«, in da je omenjeno društvo dne 5. t. m. poslalo »Danici« vabilo h društveni skupščini. Pa ne g. dopisnik, da bi se bili zopet malo zlagali, kakor je Vaša navada? Toliko za sedaj. Ako bodete, g. dopisnik, pa zopet izgubili dušni mir zaradi »Danice«, se lahko vnovič oglasite. Do tedaj pa pridno

premišlujte, kje bi se zopet dobila kakšna laž.

— Ponesrečil se je 7. t. m. popoldne tukajšnji posestnik in urar g. Fran Čuden. S svojo soprogo in dvema prijateljskima se je peljal po dolenski železnici do Radohove vasi, odondot se je pa cela družba nameravala na kolesih preko Vagenšperka v Smarino pri Litiji peljati. Blizu gradu pa je gospodu Čudnu nakrat postalo slabo in padel je nezavesten s kolesa. Pri padcu je dobil več poškodb na desni roki in na glavi. Vendar se mu je pozneje stanje toliko zboljšalo, da se je mogel z vlakom vrniti v Ljubljano.

— Lov na dražbo. Iz Mavdici pri Kranju nam pišejo: Lov na dražbo je imel doslej v našem g. Rohman, tajnik okrajnega glavarstva v Kranju, za 71 gld. Gosp. okrajni glavar Pirc je hotel svojemu tajniku lov še nadalje privoščiti za isto ceno. Po posredovanju našega deželnega poslanca dr. Brejca je pa občina vložila priziv na deželno vlado. Prizivu se je ugodilo in v ponedeljek dne 15. t. m. pojde lov Mavdiške občine na dražbo.

— Prvak češkega učiteljstva umrl. 2. junija je umrl v Pragi učitelj Jož. Král, v starosti 64 let, duša vsemu češkemu učiteljskemu gibanju. Poleg zaslug, ki si jih je stekel kot pisatelj in učitelj, je najglavnejše, da je ustanovil Osrednjo Matično šolo, ki je sedaj velikankega pomena na Češkem.

— Razpisana je v Planini pri Rakeku služba učitelja do 4. julija.

— Poskušeni samomor v zaporu. V Trstu si je radi tatvine zaprti Cesar Žnidarič prerezal s steklom žile na roki. Posrečilo se je nesrečniku rešiti življenje. Zdravniki so izjavili, da je blazen, nakar je bil oddan v blaznico.

— Lev na roparje. Roparje, o katerih delu v St. Jerneju in okolici smo včeraj poročali, je šlo zasledovat orožništvo. Dne 6. t. m. okoli 11. ure ponoči so orožniki blizu Rsteže, uro hoda od Novega mesta, opazili četvero mož, ki so pa takoj zbežali z državne ceste v gozd proti Potovrhu. Orožniki so oddali pet strelcev, a niso mogli nikogar zaslediti. Našli so le nož z znamko »Sarajevo«. Kaki dve uri pozneje so pa roparji že poizkušali vlom v trgovini župana Krevsa v Brusnicah. Oadi so si prejšnji dan popoldne ogledali vse podrobnosti štirje srednje veliki ljudje. Pri vlamu so jih domačini preprečili.

— Otrok utonil. Dne 2 t. m. je eno leto stari sin deklet Ter. Junc v Ločni pri Novem mestu zašel v lužo pred hišo in utonil.

— Strela v cerkvi. Iz St. Vida pri Zatičini se nam piše: V soboto večer 6. t. m. se je pooblašilo ter malo pred deveto uro je zablistalo in grozna strela je vdarila v stolp podružne cerkve Malepece. Streho je vso razneslo, debelejši les vrglo na vnanjo stran pokopališnega zida, tri strani stolpa podrlo do polovice, zvonova se vidita sedaj iz razvalin. Kamna je veliko razmetalo okrog zvonika, največ ga je vulo skoz strop v cerkev, en vogel cerkve je razrušen, drugod je veliko razpok. Po cerkvi je vse več ali manj poškodovano, le podoba Križanega v stranskem oltarju je ostala nepoškodovana. Kaže, da se bo število 21 naših cerkev za eno zmanjšalo, ker ta podružnica Sv. Lampreta je ena najmanjših, šteje samo 6, največ revnih posestnikov.

— Občinski odbor na Dvoru je izvolil v svoji seji dne 7. junija t. l. enoglasno svojim častnim občanom domačega nadučitelja g. St. Jelenca.

— V Smarjeti na Dolenskem igrale so zadnjo nedeljo hčere naše Marijine družbe »Lurško pastirico« z jako velikim vspehom. Marsikomu privabile so spretne igralko solze v oči. Upamo, da bomo vrle šmarjetske Marijine hčere kmalu zopet videli na odru.

Ljubljanske novice.

Olajšanje mestni občini. Vled Najvišje odločbe Njegovega Velikanstva z dne 27. maja t. l. dovoljuje se mestni občini ljubljanski na nje prošnjo glede odplačila 3% državnega posojila per 900.000 K naslednja olajšava. Posojilo vrniti je v 20 let. roki h od 1. pros. 1913. počenš. Do 1. pros. 1903. leta zapadle obresti (znašajo okoli 150.000 k r n) odpišejo se popolnoma; od tega časa naprej tekoče obresti poravnati.

Društvo zdravnikov na Kranjskem je imelo v soboto zvečer ob 8. uri v klubovnem lokalu pri Slonu svoj izvanredni občni zbor, katerega se je vdeležilo okroglo 20 društvenih članov. Po kratkem odborovem poročilu se je obravnala glavna in važna točka dnevnega reda t. j. poročilo pomnoženega odbora o ustanovitvi podružnice dunajskega podpornega društva za jetične. O tej točki poročal društveni predsednik gosp. svetnik dr. Kopčiva sledeče: »Lansko leto je bil izvoljen v našem društvu pomnožen odbor, da se oskrbi proslava štiridesetletnice obstanka našega društva. Ker je pa društvo sklenilo, da se ista ne vrši, ostala je pomnoženemu odboru naloga izvršiti

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. junija.

Goriški Slovenci za Hrvate. Preteklo nedeljo je priredilo politično društvo

eklep društva, da se na Kranjskem ustanovi bolnica oziroma zdravilišče za jetične bolnike. Odbor je stopil v dotiko z različnimi zdravilišči za jetične (Alland, Zagreb) pa je na podlagi natančnih informacij in študij prišel do prepričanja, da je malo upanja pri nas na Kranjskem realizirati to namero, ker govoré proti njej mnogi razlogi. Januvarja meseca letošnjega leta pa se je ustanovilo na Dunaju društvo, ki si je postavilo nalogo, da podpira jetične in one, ki disponirajo k jetiki. Vlada se je gorko zavzela za to društvo in je podpirala, kar najbolj more. Statuti tega društva so obširni in imajo tudi določbo, da naj se ustanovljajo po vseh kronovinah podružnice. Odbor ima dotične statute pri rokah. — Ker pa so isti jako obširni, naj se navede tu le namen tega društva. V kratkih potezih je namen društva podpirati jetične z vsemi sredstvi, zlasti denarnimi, da se morejo zdraviti po zdravniškem nasvetu, skrbeti, da zlasti slabotni (škrfulozni) otroci, ki so jako disponirani k jetiki, dobé zdrava, zdrava stanovanja, delovati z vsemi sredstvi nato, da se v bolnicah zidajo lastni paviljoni za jetične, ali pa, da se vsaj jetični kolikor mogoče stopro izolirajo itd. itd. To društvo ima jako široko stališče, delokrog bi bil velikanski, stroški ogromni, zato treba vsestranske agitacije, da ustanovljeno društvo ne bi ostalo le na papirju, ampak da bi v do-glednem času res moglo vršiti svojo povsem človekoljubno nalogo. Predsednik potem pojasnil da v debato sledeče predloge odbora: 1. da se društvo zdravnikov na Kranjskem izreče za ustanovitev v gori navedene podružnice. 2. da se odboru dovoli kredit k predpripravam za ustanovitev omenjene podružnice. 3. da društvo zdravnikov na Kranjskem pristopi kot ustanovni člani s 500 kromami, katere je izplačati v petih letnih obrokih po 100 kron. 4. da se pod deputacijo štirih članov k g. deželnemu predsedniku, da bistopil na čelo tega društva. Debate so se vdeležili razni gg. društveniki. Prim. dr. Gregorič povdarja sledeče: »Podlaga tega društva je preširoka, zlasti ako bi se društvo zavzemalo le tistih, ki so za jetiko že bolni, da se eruirajo, oddajo v hospice in jim da sredstva, da se zdravé, ko so vsled zanemarjanja socialne higijene od strani raznih oblastev oboleli. Veliko bolj važen bi bil namen, potem časopisja in predavanj poučavati ljudstvo, da je jetika nalezljiva, patud ozdravljiva bolezen, zlasti pa poučavati ljudstvo, kako se uspešno brani jetiko. Pred časom je v tem društvu govoril o kričečih razmerah po naših šolah, kamor se hodi učiti naš up, naša deca v starosti, ki je najbolj nevarna za nalezjenje jetike. Zdel se mi je, da bi vsa stvar prišla v javnost, žal pa da je o njegovem govoru prinesel samo en časopis kratko poročilo; od strani deželnega šolskega sveta se pa dozdaj ni izvršila še nobena inicijativa k zboljšanju kričečih šolskih razmer. Na telovadnici morajo otroci sami brisati prah in on se je uprl, da bi njegova otroka to delala, kar bi je higijeni v obraz. Ravnatelj te šole pak se je izrazil, da je to zahteva šolskih statut, in prepustil rešitev te zadeve inštančni poti. Po naših šolah vladajo res tako strahovite razmere, da moramo vse moči zastaviti, da se iste odpravijo. Tu ima naše društvo polja dovolj za plodonosno delovanje. Ministerski ukaz glede šol ima mej drugimi tudi določbo, da morajo biti tla iz trdega lesa. Razen par šol imajo vse mehka tla s široko zijajočimi špranjami, kjer se nabira prah in vsa mogoča nesnaga. Istotako je vse polno nedostatkov pri ventilacijah, pečeh, kurjavi itd., učiteljemolče, telovadnih prostorih itd., c. kr. dež. šolski svet molči, poklicani faktorji molče, vlada molči, vse molči in se ne gane. Profilaksa je prvi pogoj vspešnega boja proti nalezljivim boleznim in to udelejevati bi bilo pač ceneje, kakor reševati žrtve zanemarjene socialne higijene. Zeli, da se društvo vendar enkrat krepko zavzame, da se odpravijo neznosne šolske razmere, da se vsa stvar spravi v javnost, drugače hoče sam sklicavati ljudske shode, na katerih bode stariše pozival k štrajku. Pri tem delu se morajo prenehati vsi obziri in žalostno le je, da poklicani faktorji iz samih obzirov molče. C. kr. šolski svet se naj vendar enkrat gane in naj pokaže vsaj voljo, da mu je res leže na blagru naše dece. Predsednik odgovori, da c. kr. šolski svet zato molči, ker vzrok teh higijeničnih nedostatkov leži v stavbi in te premeniti bi povzročilo toliko stroškov, da bi jih ne bilo

mogoče zmōdi. Gori navedeni predlogi se vsprejmo jednoglasno. V slučajnostih je bil precej živahen razgovor o stanovskih razmerah. Zborovanje je trajalo do pol 12. ure in je bila eno najbolj animiranih letošnjih zborovanj. Dr. Z

Zopet demonstracija v »Zvezdi«. Včeraj je sedel v »Zvezdi« nekoliko vinjeni mešetar Miba Vojska. Nobenemu ni hotel nič žalega, a policaju štev. 7 ni šlo v glavo, da bi se smel Vojska v »Zvezdi« ohladiti. Policaj je kar meni nič aretiraj Vojsko, ki je na to seve postal razdražen in pričel kričati. Policaj je poslal po pomoč. V hipu pa je bilo okoli aretirance in policaja vse polno ljudstva. ki je gorgeno protestiral proti taki aretaciji. Aretiranec je redarju baje pripeljal zausnico, ker ga redar ni hotel izpustiti. Občinstvo ni pustilo, da bi redar aretiranca odvedel, in je policaja morala Vojsko izpustiti. Vojska je bil baje pred leti umobolen.

Pretep pri igri. Fjakar Anton Markovič in postrešček Martin Strukelj sta se včeraj zvečer v neki kavarni sprla pri »marjašanju« in stepu. Markovič je tudi ubil v kavarni zrcalo. Pretepačevala in valjala sta se po tleh dije časa, dokler niso poslali po policaja, da ju je prišel mirit. Markoviča je policaj vzel seboj. Strukelj pa jo je bil odkuril iz kavarne.

Boj na gradu. Na Gradu so se včeraj stirje šolski učenci v starosti od 10 do 13 let med seboj sprli in stekli in je bil Ivan Hudeček, stan. v Tesarskih ulicah št. 3 tako udarjen po obrazu, da mu je tekla iz ust in iz nosa kri.

V deželno bolnico so prepeljali posestnikovo hčer Jozefo Majcen iz Bistrice št. 8 občina St. Rupert. Dne 6 t. m. se je doma prevrnil voz na njo in jo je težko poškodoval.

V Ameriko. Danes ponoči se je odpeljalo v Ameriko 132 izselencev. Iz Amerike je prišlo včeraj jutraj 36 oseb.

Ponočni nemirneži. Danes po noči so pri železniškem prelazu sneberški fantje s kamni napadli policaja, ki jih je bil poprej opominjal, da ne smejo kričati in vriskati, ter jih je do železnice zasledoval.

Nesreča pri igranju. Julij Golob, 4 leta star deček, stanujoč v Hrenovih ulicah številka 14, se je včeraj zvečer v sobi igral s tem, da je vrtel vrstico in skakal čez. Pri tem je tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo nad kolonom. Prepeljali so ga z vozom v deželno bolnico.

Konj splasil. Na Dolenjski cesti se je včeraj popoldne posestnici Mariji Varoga iz Tomišelja splašil konj, ko je na vojaškem strelišču zaigrala vojaška godba. Konj je skočil na tir električne cestne železnice, po kateri je ravno privozil motorni voz. Sreča je bila, da je voznik motorni voz takoj ustavil.

Hišo pomazali. Na sv. Petra cesti so danes po noči neznani zlikovci s črnilom pomazali Sarčevo hišo, v kateri ima nemški turnar Ječminek svojo prodajalnico.

Na včerajšnji mesečni semenj bilo je prignanih 764 konj in volov, 156 krav in 69 telet, skupaj tedaj 989 glav. Kupčija pri goveji živini je bila srednja, pri konjih živahna, ker je prišlo nekaj Lahov kupovat.

Nepreviden voznik. Anton K-belj, 14 let star, posestnikov sin iz Most št. 26 je včeraj ob pol 6. uri popoldne vozil po Kongresnem trgu proti Tonhalle tako naglo in neprevidno, da je podrl na tla 10 let staro posestnikovo hčerko Marijo Vrbinc iz Bizovika št. 65. Deklica je padla pod konja in jej je šlo eno kolo čez desno nogo. Na lice mesta poklicani zdravnik je konstatiral, da roka ni zlomljena. Poškodovanka je šla potem z materjo domov. — Heleni Marn iz Rudnika je včeraj popoldne pri Vozarski stezi hlapec Tone Gorenc, stanujoč na Dunajski cesti št. 20, s tovornim vozom podrl ročni voziček, na katerem je imela perilo. Voziček se je močno pokvaril.

Ponesrečen zidar. Frane Kopač 33 let star, oženjen zidar pri Zupančiču, stanujoč na Selu št. 18 je včeraj v Gradišču št. 2 ko je v hiši popravljaj strop, ponesrečil. Strop se je vdrl na njega in ga na glavi in na hrbtu težko poškodoval.

Dogodki na Hrvaškem.

Plinarna v Zagrebu je od vseh strani obkoljena od vojaštva.

O aretaciji urednice zagrebskega »Obzora« g. Zagorki Jurić se poroča, da so jo v zaporu pustili celo noč v neki smradljivi sobi brez okna. Smrad je bil tolik, da je Zagorka pričela bruhati in končno je bruhanila kri. Zjutraj so jo našli vso onemoglo in pričeli izpraševati o uredniških razmerah pri »Obzoru«. Naposled so jo izpustili. Ko je došla Zagorka domov, so zagrebske dame ji poslale polno cvetja s trobojnimi trakovi in napisi »Živela Zagorka!«

Iz Maribora (!) sta v Zagreb došla dva eskadrona ulancev. Na mestu požara so našli ostro bodalo.

Zanimive konfiskacije. »Novi Sribobran« v Zagrebu je bil v soboto za-

plenjen. Oblast druge izdaje ni dovolila, češ, da bi bilo potem v listu toliko belega prostora, da bi bilo občinstvo le še bolj razburjeno. »Obzor« od petka je bil tudi v drugi izdaji konfisciran. Danes smo dobili tretjo izdajo.

Mažaronski poslanci so izdali oklice na narod, v katerem paujejo opozicijo. Opozicijski poslanci seve na to ne bodo molčali in odgovore pošteno.

Varaždin: Včeraj so bile maše zadušnice za padle žrtve. Pri mašah je bilo navzočih okrog 3000 ljudi. Varedini cerkve je bil postavljen lepo okiženi mrtvaški oder, okrog odra so ležali trije sveži vencí s svilenimi hrvaškimi trakovi. Solze so nam porosile oči, ko smo videli narodne Hrvatice stati okoli odra v črni oblekah s hrvaškimi trobojnicami na prsih, katere so imele zavite v črn pajčolan. Ker je bilo toliko občinstva navzočega, niso mogli vsi v cerkev, marveč je okoli cerkve stalo do 1000 ljudi. Po vseh ulicah, ki vodijo do cerkve, je stalo vojaštvo z nasajenimi bajoneti, ulanci z golimi meči kakor tudi policija. Po končanih mašah zadušnicah se je vsa odlična gospoda in krasni spol v črni oblekah ter ostalo ljudstvo zbralo na franjevaškem trgu in oduševljeno klicalo: »Slava padlim nedolžnim žrtvam!« Zapeli so nato hrvaško himno: »Lepa naša domovina.« S tem se ljudstvo razšlo po vseh ulicah, pevajoč rodoljubne pesmi ter klicajoč polni zahvale bratom Slovencem: »Živeli Slovenci!« »Živela slovensko-hrvaška zveziemnost!« Nadalje se je vse razburilo in jelo urnebesno klicati: »Proč tiran Hedervary! Dol z Mažari! Dol z varalicami mažaronskimi! Dol mažaronski načelnik Breitenfeld! Dol mažarski sluga kapitan Femen! itd.« Spreved je bil veličasten, kajti navzoče je bilo vse meščanstvo mesta Varaždina. Najodločneje se je protestiralo proti tiranstvu grofa Hedervarija in njegovih hlapcev. Ker je istina, da kri ni voda, se je ljudstvo razjarilo ter urnebesno klicilo: »Hura« navalilo na kolodvor, da sname mažarski napis. Ali v tem času so od štirih strani prišli ulanci na konjih ter se z golimi meči divje navalili na ljudstvo ter ga na vse strani razganjali. Meščanstvo se ni prestrašilo ter se dalje borilo proti tiranom in kljub brutalni sili navdušeno klicalo: »Živela hrvaška vojska!« Milo je bilo človeku pri srcu, ko je videl prve iti v boj gospice s hrvaškimi trobojnicami na prsih. Policijski vođa Gašparič ki je vsak trenutek izžival ljudstvo, napade eno gospo ter hoče udariti. A zdaj se vsuje na njega ploha kamenja od vseh strani; in kakor čujemo, so težko ranjenega prinesli v bolnico. Po drugih ulicah se je razvil pravi boj med občinstvom in vojaki, orožniki in policaji. Koliko je ranjenih, ni moči konstatirati. Lepo je bilo videti, da so bili vsi javni lokali zaprti, dokler so trajale maše zadušnice. Našel se je samo en mažar Dočkal, ki je imel med mašami odprto, a množica je udrla proti njegovi hiši in zahtevala, naj zapre. Pa mažaron boječ se, da mu razjarjena množica ne napade hiše, zapre lokal. Kakor je do sedaj znano, je zaprta samo ena oseba — in v tem se kaže dobra hrvaška taktika. Ta borba je trajala do ene ure popoldne. Vso čast in hvalo moramo priznati gospodičnam, ki so borbo častno in oduševljeno vodile.

Zagreb. Zadnje dni je v Zagrebu pravo bojno stanje. Vsa vojaška garnizija je pripravljena na vsak hip. Pa to še ni bilo dosti. Pozvali so še mariborske dragonce, ki so došli pod vodstvom ritmojstra Ambrosa. Ban Hedervary, kakor je že neprimljljivo, hoče na Svet. Rešnjega Telesa daniti za procesijo, samo da provocira ljudstvo, ki dobro zna, da on baš ni velik prijatelj sv. vere. Po Zagrebu je slava vest, da so po kanalih, ki vodijo do banske palače, dejani na več mestih dinamiti. Policija je v veliki skrb — od prvega do zadnjega mažarona se vse boji. Vse javne plinske cevi so v taki zapovedi; dve stotnji vojakov in orožniki so plinarsko tovarno zastražili in barikadirali, ker pravijo, da ni izključeno, da ne bi demonstranti plinarno razgnali z dinamiti v zrak. Razburjenost v Zagrebu in njega okolici je tako velika, da se je vsak dan nadejati strašnih poročil. Oblasti so baje prišle na sled zaroti proti življenju bana Khuena Hedervarija.

Vstaja v Zagorju. V selo Dubravo blizu štajerske meje je odšel včeraj iz Varaždina nenadoma en eskadron ulancev. Kmetje so ondi mažaronu Kosu poželi en oral nezrele pšenice ter so pretepli mažarona Vunderliha, in ga prisilili, da je prisegel, da ne bo več z mažaroni držal. V Vinici so kmetje lekarinika Prapotiča, mažaronskega kortea, do mrtvega pretepli. V Petrajanec blizu Varaždina so odšli vojaki, ker so se tam pojavili veliki nemiri. V selo Jažabet na drugi strani Varaždina je tudi odšel včeraj en eskadron ulancev.

Zlatarski predstojnik Pri-

kril je pozval brzojavno iz Zagreba pol drug sto vojakov.

Kakor nam dohajajo vesti, vre po celom Zagorju in vse zato, ker so mameluki bana Hedervarija odobrili njegova nasilja in brez zakonito postopanje iz strahu, da jim ne bi ban odvzel službe.

Iz Slavonije smo dobili poročila, da je v virovitiški županiji prišlo do nemirov in slednjič v selu Vukosavljevići. Kmetje so brzojavne in telefonske žice potrgali in drogove podrli. Orožniki so streljali, a ne zna se, koliko je bilo ranjenih.

Na tak natin na Hrvatakem banuje ban Hedervary in povrh tega ima še smelosti da javlja v svet, da je na Hrvatskem mir.

Izdajanje časopisa »Hrvatska Misao« je banova vlada prepovedala.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča.

Orožniški postajevođa Fr. Smolej obsojen radi tatvine. K včerajšnjemu poročilu dostavljamo še konec, kateri je vsled pomote izostal: Ta J. B. je bila ljubica Fr. Smoleja Jožefa Božić. Tej je namreč izročil Smolej knjižico Ane Hsfaer, da naj dvigne 800 kron; knjižico ji je izročil na postaji v Škčli Laki, ko se je omenjena peljala v Ljubljano. In J. Božić je vse storila svojemu »dragemu Francetu«. — Franc Smolej je pri prvem zaslišanju vse tajil, a pozneje je priznal in bil pred porotniki obsojen na štiri leta težke ječe, Jožefa Božić pa je bila oproščena. Izgovarjala se je, da o tatvini ni vedela.

Oko mu je izbil. Janez Gašperin, 19 let star, tovarniški delavec v Senožetah, razgrajal in upil je ponoči 1. februarja t. l. v družbi družih fantov. Z Javorniške postaje vračal se je v spremstvu dveh tovarišev tovarniški delavec France Pogačar proti domu na Jesenice. Ko pridejo do hiš v Senožetah, zadeli so na razgrajalce, katere je Pogačar vprašal, zakaj tako upijejo, na katero vprašanje pa ni dobil odgovora. V tem hipu pa prileti kamen Pogačarju v desno oko. Ker je začelo potem kamenje bolj pogosto leteti, prisiljeni so bili vsi trije zbežati. Obdolženec ne taji, da bi ne bil kamenja metal, pač pa trdi, da ni imel namena Pogačarja poškodovati. Zvedenci so mnjenja, da bi bil Pogačar gotovo popolno oslepel, da se mu ni odstranilo ranjeno oko. Porotniki so krivdo glede težke poškodbe soglasno zanikali, pač pa ga zaradi prestopka zoper telesno varnost krivim spoznali. Sodni dvor je Gašperina obsodil na 48 ur s temnico in trdim ležiščem postreženega zapora. — S tem je bilo sedanje porotno zasedanje zaključeno.

Iz Gorice se poroča, da je bil bivši župnik Perinčič, o katerem je »Soča« silno veliko pisarila, — oproščen.

V Gnezu je sodna obravnava proti 24 poljskim gimnazijcem radi skrivnih zvez. 16 obtožencem se je oprostil, da se niso morali udeležiti razprave, ker stanujejo predaleč od Gneza. Navzoči in nenavzoči so deloma rekli, da niso krivi, deloma pa niso hoteli ničesar izjaviti. Naval od strani občinstva je velik.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Slavnost 11. pešpolka je bila včeraj v Pragi v spomin bitke pri Marignano leta 1859. — Z dinamitno patrono se je usmrtil v Pragi delavec Jožef Vaníček pred hišo svoje ljubice. Dejal je dinamit v usta in ga zažgal; bil je grozno razmesarjen. Tudi hiša njegove ljubice je poškodovana. Vzrok samomora je nesrečna ljubezen. — Umor in samomor. Konceptni praktikant namestništva Jaroslav Burjan je usmrtil v Pragi pod gradom Karlstein svojo ljubico Zdenko Krhanka, absolventinjo konservatorija, in nato še sam sebe. Vzrok umora in samomora je ta, ker stariši deklice niso dovolili v to zvezo. — Rektor krakove univerze je postal profesor Mihael Bobrzynski. — Svojo ženo je umoril v pijanosti v Brnu nek delavec. Ponujal ji je namreč žganja, a ona ga ni hotela piti. To ga je tako razjezilo, da jo je umoril. — Pariški visokošolci so hoteli prirediti shod, h kojemu je došlo dokaj udeležnikov. Pa policija je shod zabranila. — Poštnege tate Micsnay-a še niso dobili. Kmetje pravijo, da je bil pri njih gologlav in bos, dali so mu kruha in mleka, a prijeli si ga ni upal nikdo. Sodi se, da je šel v Hatrau, kjer si je kupil obleko in se odpeljal. Ukraidenih 98000 kron je gotovo kje hranil. — Samomor. V Budapešti si je žena postajnega načelnika centralnega kolodvora, Ivana Kremppe, prerežala žile, ko so njeni otroci spali, ter skočila v vodnjak. Samomor je izvršila v blaznosti. — Nesreča na morju. O potopu parnika »Libau« se še poroča: Parnik »Insulaire« je vrgel »Libau« 100 metrov daleč. Katastrofa se je zgodila s tako naglico, da ni

bilo možno spustiti rešilnih čolnov. Tudi pogreznili se je parnik z grozno naglico. Vse skupaj je trajalo kakih 10 minut. V tem kratkem času so se godili na pogreznem parniku uprav grozni prizori. Brzjavka, došla iz Marzelja, označa število vtoplencev povedom pogreznjenega parnika Li bau s 117. — Srbski pevci kraljevi dvojici. Povodom slavnosti petdesetletnice prvega beligradskega pevskega društva je došlo kakih 800 pevcev iz vseh krajev Srbije in so isti priredili veronado in bakljado kraljevi dvojici. Predsednik prvega beligradskega pevskega društva Raša Milošević je z nagovorom pozdravil kralj. dvojico, ki se je prikazala na balkonu kralj. palače. — V sled velike povodnji, ki jo je povzročil izstop ameriškega veletočka Missisippi, je poplavljenega do 200.000 akrov sipja. 25.000 prebivalcev je brez strehe. — Na smrt obsojeni so bili v Solunu napadali na parnik „Quadalquivir“, katerega so z dinamitom razstrelili. — Radi umora svoje žene je bil na smrt obsojen v Oseku trgovec Kosta Messinger. — Velika nesreča se je zgodila pri Zavljah na istrski železnici. Nek voz se je zadel ob vlak in kočijaž je bil povožen. — Žrtve službe. Pri Benešavi je tatinska tolpa v gozdu ustrahila orožnika Pokornjisa. — Radi sleparjenja z voznimi listki sta bila prijata v Meidlingu pri Dunaju portirja Kirschner Karol in Ivan Bauer, v Mürzschlagu pa sprevodnik Strohmayer. Prodajali so za progo Dunaj Trst potnikom prisleparjene vozne listke za male svote. — Gledišče se je podrla. Iz Madrida naznanjajo, da se je podrla gledišče v španskem mestu A'geciras med bojem z biki in da je bilo 12 oseb ubitih ter 50 ranjenih. Več žensk in otrok je bilo napa denih od hikov.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dunaj, 9. junija. (C. B.) Zbornica razpravlja o nujnem predlogu posl. Klofača. Vlada se v tem predlogu poziva, naj da pojasnila glede naše politike na Balkanu, in vprašuje, zakaj ničesar ne stori za izvedbo do ločb berlinske pogodbe. V utemeljevalnem govoru kritizira predlagatelj našo balkansko politiko ter upravo v Bosni in Hercegovini.

Dunaj, 9. junija. V neki pisarni državnega zbora se je danes poslanec Pastor onemogel zgrudil.

Dunaj, 9. junija. Poslanec Blankini je prejel danes od Hrvatov iz Amerike 5000 kron za zaostale padlih žrtev.

Dunaj, 9. junija. Poslanca Lupu je suplent Simić iz Sarajeva radi neke ljubezenske zadeve na cesti dejanjski napadil.

Dunaj, 9. junija. Kvotna deputacija je imela danes sejo. Prebrala se je izjava ogrske deputacije, nakar se je seja prekinila in se bo nadaljevala jutri ob 10. uri dopoldne.

Dunaj, 9. junija. „Narodni Listy“ napovedujejo obstrukcijo čeških državnih

poslancev v državnem zboru. List pravi, da bodo češki poslanci združeni z ljudstvom storili svojo dolžnost. Gotovo pa je, da Körber zida na pesek, ako mi sli prezreti Čehe. Dokler se ne zadovolji Čehov, ne bo miru v Avstriji.

Dunaj, 9. junija. Dogovori vlade z strankami radi poletnega parlamentarnega delovanja so se danes pričeli.

Dunaj, 9. junija. Radi izraza štajerskega dež. poslanca Einspinnerja na včerajšnjem obrtnem shodu v Gradcu: „Mi imamo navado boriti se z možmi, ne pa z Malikom“, je Malik pozval Einspinnerja brzajavno na dvoboj.

Line, 9. junija. (C. B.) Cesar je došel danes dopoldne k prvemu gornjeavstrijskemu deželnemu streljanju. Sprejem na kolodvoru je bil zelo sijajen. Na nagovor načelnika strelskega društva je cesar odgovoril s pohvalo na društvo, ki goji pravi patriotizem.

Dunaj, 9. junija. Fzm. baron Fran Filipović je danes tu umrl.

Dunaj, 9. junija. Sluga, ki je stregel umrlega dr. Sachsa, je tudi obolel na sumljivih znamenjih. Zdravniki so mnenja, da je tudi to slučaj kuge.

Zagreb, 9. junija. Garnizija je zopet pomnožena za tri bataljone pešcev in tri e. kadrona.

Zagreb, 9. junija. Gotovo je, da se ban udeleži procesije sv. Rešnjega Telesa. Policija je radi tega storila obširne varnostne navedbe.

Split, 9. junija. Po Dalmaciji je manifest hrvatskih poslancev konfisciran.

Praga, 9. junija. Praški mestni zastop je sklenil najeti 10 milijonov kron posojila za asanacijo mesta.

Benetke, 9. junija. Vsi listi protestirajo proti temu, da so došli hrvatski detekivi sem nadzorovat hrvatske begunce. Italijanska vlada bo hrvatske detektive izgnala.

Darovi

Za Jeranovo dijaško mizo: Gospa Nada Brejčeva namesto vencia na grob svoji prababici 20 K. — Mladinoljub 5 K. — G. Martin Narobe, zlatomašnik in župnik v L. pogah 10 K. Bog plačaj!

Umrli so:

4. junija. Jera Omahna, kuharica, 78 let, Pred Prolam 23, Arteria sclerosis Paralysis cordis. — Jožef Princ, delavec, 59 let, Radeckega cesta 11, sekundarna bebost. Tuberc. — Nada Sič, učiteljeva hči, 1 leto, Bleweisova cesta 13, jetika. 5. junija. Antonija Žužek, zasebnica, 81 let, Florijanske ulice 8, Apoplex a cerebri. 6. junija. Elisa Sumpl, uradnikova hči, 10 mes., Metelkove ulice 2, Bronchitis. Ecel. — Ana Kostrevc, delavka, 77 let, Radeckega cesta 11, Dementia senilis Emphys. pulm. chron. — Marija Bogataj, gostija, 65 let, Krakovski nasip 14, srčna tiba. — Lorenz Mencinger, umir. župnik, 68 let, Zaloška cesta 11, Paralysis Syringo mijelia — Ferdinand Fritz,

dimnikarjev sin, 9 mes. Streliske ulice 15, Bronchitis capill. Schrophulosis.

7. junija. Marija Pogačar, mizarjeva hči, 2¹/₂ m., Založarjeve ulice 11, Bronchitis. — Marija Kovač, delavka, 64 let, Gruberjeva cesta 1 rak na jetrih.

V bolnišnici:

6. junija. Anton Kunaver, gostač, 64 let, jetika. — Jurij Skibar, kajzar, 49 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

čas opazovanja	stanje barometra, v mm.	temperatura po Celsiju	vetrovi.	nebo	padavina v 24 urah v mm.
5. 9. zveč.	736.0	12.3	sl. svzh.	oblačno	
9. 7. zjut.	736.1	12.7	brezv.	oblačno	0.1
2. popol.	734.9	20.5	sl. jug	pol. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 12.3°, normale 16.9°.

Dunajska borza

dné 9. junija.

Skupni državni dolg v notah	100.30
Skupni državni dolg v srebru	100.15
Avstrijska zlata renta 4%	120.75
Avstrijska krona renta 4%	100.70
Avstrijska inv. renta 3 ¹ / ₂ %	92.95
Ogrska zlata renta 4%	121.70
Ogrska krona renta 4%	98.35
Ogrska inv. renta 3 ¹ / ₂ %	91.10
Avstro-ogrsko bančne delnice	16.29
Kreditne delnice	681.10
London vista	239.60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž.	117.22 ¹ / ₂
20 mark	23.44
20 frankov	19.06
Italijanski bankovci	95.20
C. kr. cekini	11.28

Tako sprejemam tri pomočnike
jednega učence.
Anton Čebulj, krojaški mojster na Savi pri Jesenicah, (Gorenjsko).

Naznanilo.

Naznanjam sl. p. n. občinstvu, in zlasti se gg. restavraterjem, gostilničarjem in gostom, da se v moji

parni pekarni

I. I. KANC

Rimska cesta št. 16.

dobé vsaki dan

razven nedelje in praznika

ob pol 6. zvečer

novi pečene

cesarske žemlje

722 6-6 in

solnati rožički.

Barve za učence ima v največji izbi v zalogi tvrdka BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 524 19 11-10. Vnanja naročila proti povzetju.

Solnčnike

421 v največji izbi 9.9 po najnižjih cenah priporoča

L. Mikusch

v Ljubljani, Mestni trg 15.

„Pri solncu“

Priporočam prečast. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo najboljših in najočnejih

umetnih cvetlic, šopkov in vencev

za cerkveno in domačo porabo.

Istotam so v zalogi: vse potrebščine za krojače in šivilje; dalje rokavice in nogavice najboljših vrst, različne srajce kakor tudi velika izbira nagrobnih vencev in travov z napisom; dobijo se tudi najboljše vrste peče (abtah).

Vezanje cvetlic in šopkov točno in po najnižjih cenah. 653 6-6

Za obila naročila se priporoča

Preč. gg. novomašniki znižane cene!

Katinka Widmayer

„pri solncu“ za vodó v mestni palači.

za vodó.

Stanje vlog 31. dec. 1902: čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1902: čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po **4¹/₂%** brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih **4 K 50 h** na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar, podpredsednik.

Odborniki:

Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Dr. Andrej Karlin stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak, tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.